

Către,

**ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
AVOCATUL POPORULUI**

ROJUST, Asociația personalului din justiție, în calitate de susținător al intereselor grupului Google al Magistraților pensionari din toată țara a luat la cunoștință de LegeA pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr 227/2015 privind Codul fiscal, adoptat de Senatul României și, prin raportare la Decizia nr.467/2023 pronunțată de Curtea Constituțională, a constatat ca prevederi din lege sunt neconstituționale și în dezacord cu Decizia CCR 467/2023 prin care s-a dispus reexaminarea proiectului de lege.

Ca atare, vă înaintăm solicitarea de a sesiza Curtea Constituțională pentru soluționarea Curții Constituționale, înainte de promulgare, conform art.

Va anexam alăturat obiecțiile de neconstituționalitate precum și un tabel ce conține textele votate de Parlamentul României, paragrafele din Decizia CCR 467/2023 încălcate, precum și argumentele de neconstituționalitate, prin raportare strict la aceste paragrafe.

Referitor la modificările aduse dispozițiilor art. 211 alin. 1 din Legea nr. 303/2022, vă rugăm să constatați încălcarea prevederilor art. 16 alin. 1, art. 124 alin. 3, art. 125, art. 126 alin. 1, art. 131, art. 132 alin. 1 și art. 147 alin. 2 și 4 din Constituția României, pentru considerentele ce se vor expune în cele ce urmează:

Pe parcursul unei perioade scurte de timp, autoritatea legiuitoare a desfășurat o activitate legislativă dinamică în ceea ce privește domeniul „Justiției”. Nesocotind cerința de predictibilitate și de securitate juridică Statul Român, prin autoritatea legiuitoare, intervine, la scurt timp, asupra Statutului magistratului printr-un proiect legislativ modificator a însăși condițiilor de eligibilitate a pensionării, ceea ce conduce la fragilitatea sistemului judiciar, fiind afectată buna funcționare a justiției.

Fără a mai relua criticile referitoare la principiile care guvernează statul de drept, expuse pe larg în Deciziile Curții Constituționale, învederăm că și legea de modificare a Statutului magistraților, aflată în procedura reexaminării, nesocotește, în principal, dispozițiile prevăzute de art. 147 alin. 2 și 4 din Constituția României, nefiind respectate considerentele Deciziei nr. 467/2023 a Curții Constituționale.

În primul rând:

Deși titlul actului normativ este „*Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal*”, în fapt prin noile reglementări este modificat Statutul magistratului – Legea nr. 303/2022.

Nicio justificare obiectivă nu susține acest nou proiect legislativ, în condițiile în care situația factuală juridică și economică a țării a rămas neschimbată de la ultimul act de legiferare asupra acestui domeniu, iar în mod public se afirmă de către Forul executiv că economia României este în creștere.

Amintim că potrivit Jalonului nr. 215 din PNRR modificările legislative ce vor fi operate trebuie să respecte deciziile Curții Constituționale a României, implicit respectarea Constituției României: „Noul cadru legislativ va revizui pensiile speciale și le va alinia la principiul contributivității. Nu se vor crea noi categorii de pensii speciale, iar categoriile actuale vor fi raționalizate. Pensiile speciale se calculează în prezent pe baza principiului contributivității, a vechimii în profesie și a reajustării procentului legat de veniturile obținute. Perioada minimă de cotizare este similară cu cea aplicată în fondul public de pensii. **Protecția deciziilor Curții Constituționale se va referi numai la pensiile magistraților, nu și la alte categorii, și se va referi numai la limitele explicite din argumentele Curții.** Nicio pensie specială nu poate depăși venitul obținut în cursul perioadei de cotizare.”

Reamintim: Pensiile de serviciu ale magistraților nu sunt „pensii speciale” pentru că sunt calculate după un anumit algoritm și într-un quantum care să fie în acord cu statutul de judecător european; ele sunt pensii „pentru serviciul public prestat”, serviciu grevat de incompatibilități și interdicții, riscuri profesionale deosebite, pensiile fiind stabilite prin legi separate tocmai din acest motiv.

Aprecierea asupra dispozițiilor Legii nr. 303/2022, făcută în cadrul **unui proiect de lege** care vizează și alte categorii de pensii de serviciu sau pensii speciale, **care nu se referă însă la categorii profesionale cu un statut similar magistratului**, nu relevă doar greșita înțelegere a funcției și rolului magistratului independent într-un stat de drept, ci scoate în evidență necunoașterea consecințelor pe care o astfel de acțiune o are în viitor pentru menținerea principiilor democratice.

Nerespectarea principiilor legalității, neretroactivității legii civile noi, independenței magistratului, a respectării deciziilor Curții Constituționale este evidentă în cuprinsul legii pe care o criticăm, iar dacă acest fapt se produce referitor la reprezentanții uneia dintre puterile statului, ne putem întreba care ar fi consecințele pe viitor pentru respectarea drepturilor și libertăților cetățenești în cazul în care Legea va fi apreciată ca fiind constituțională.

Dispozițiile proiectului de lege susmenționat creează situații discriminatorii între magistrații aflați în aceeași situație juridică, dar care solicită acordarea dreptului prevăzut de art. 211 alin. 1 din Legea nr. 303/2022 la interval de câțiva ani sau doar câteva luni.

Amintim că legiuitorul a dorit să asigure magistratului, după o vechime de minimum 25 de ani în magistratură, o pensie de serviciu egală cu 80% din ultimul venit al acestuia din timpul activității, rațiunile fiind legate în special de asigurarea unei independențe activității de magistrat, care să se manifeste inclusiv pe plan financiar. Acest aspect a fost evidențiat și în considerentele Deciziei nr. 467/2023 a Curții Constituționale, astfel: *„Curtea a constatat că principiul independenței justiției apără pensia de serviciu a magistraților, ca parte integrantă a stabilității financiare a acestora, în aceeași măsură în care apără celelalte garanții ale acestui principiu. Statutul constituțional al magistraților impune acordarea pensiei de serviciu ca o componentă a independenței justiției, garanție a statului de drept, prevăzut de art.1 alin.(3) din Constituție (Decizia nr. 900 din 15 decembrie 2020, precitată, paragraful 124, Decizia nr. 873 din 9 decembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 50 din 15 ianuarie 2021, și Decizia nr. 20 din 2 februarie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 72 din 18 februarie 2000).*

Curtea a fixat reperele de natură constituțională în materia pensiei de serviciu a magistraților, limitând marja de apreciere a legiuitorului în procesul de legiferare: principiul independenței justiției, corolar al principiului statului de drept, este garantat, la nivel constituțional, de statutul magistraților, dezvoltat prin lege organică, care cuprinde o serie de incompatibilități și interdicții, precum și responsabilitățile și riscurile pe care le implică exercitarea acestei profesii, și impune acordarea pensiei de serviciu acestei categorii profesionale. Așa fiind, orice reglementare referitoare la salarizarea și stabilirea pensiilor magistraților trebuie să respecte cele două principii, al independenței justiției și al statului de drept, cadrul constituțional actual fundamentând securitatea financiară a magistraților (Decizia nr. 900 din 15 decembrie 2020, paragraful 127).

Componenta instituțională a independenței justiției nu impune „eo ipso” conservarea și perpetuarea „ad aeternum” a ansamblului de reglementări din sistemul de pensionare a magistraților. Acest sistem cunoaște atât constante, cât și variabile sub aspectul elementelor pe care le cuprinde. Din jurisprudența Curții Constituționale se deduce că, în privința pensiilor de serviciu din sistemul justiției, constantele sunt vechimea efectivă în funcție și baza de calcul.

Cu privire la baza de calcul, se constată că aceasta trebuie raportată la venitul brut de la momentul deschiderii dreptului la pensie de serviciu pentru a reflecta un nivel cât mai apropiat de venitul aferent funcției, gradului profesional, vechimii avute în vedere la data pensionării. Atunci când Curtea a stabilit că valoarea pensiei de serviciu trebuie să fie cât mai apropiată de „cuantumul venitului ce reprezintă indemnizația pentru activitatea desfășurată în calitate de magistrat” și a făcut referire la actele internaționale cu privire la stabilirea acestui moment cât mai aproape de cel al ultimei remunerații (Decizia nr. 900 din 15 decembrie 2020, paragraful 123), nu a avut în vedere o diluare a bazei de calcul, din contră, indiferent de modul său de stabilire – respectiv de mijlocul utilizat –, aceasta trebuie să reflecte în final un quantum care să susțină obiectivul primordial fixat de Curte cu privire la cuantumul pensiei de serviciu rezultate. Însă adunarea cuantumului indemnizațiilor de încadrare brute lunare și a sporurilor cu caracter permanent din cei 25 de ani necesari pensionării și împărțirea sumei rezultate la 300 pentru a determina baza de calcul constituie un aspect lipsit de raționalitate în stabilirea unei pensii de serviciu pentru că, în realitate, reprezintă o modalitate de reducere a bazei de calcul, care nu poate conduce, în mod obiectiv, la un quantum al pensiei cât mai apropiat de cel al venitului ce reprezintă.”

Învederăm că modificările efectuate cu privire la art. 211 alin. 1 din Legea nr. 303/2022 încalcă nu doar Decizia Curții Constituționale sus amintită și principiul independenței magistratului prevăzut de dispozițiile art. 124 alin. 3, art. 125, art. 126 alin. 1, art. 131 și art. 132 alin. 1 din Constituția României, ci și angajamentele asumate de Statul Român cu privire la respectarea principiilor

democratice. Privit prin prisma motivelor ce au impus modificările, acestea încalcă chiar recomandările din Jalonul 215 PNRR.

Fără a mai aminti că reprezentanții sistemului de justiție trebuie consultați efectiv înainte de a se lua orice decizie care poate afecta performanța îndeplinirii atribuțiilor judiciare, învederăm că instanța de control constituțional a subliniat că *legiferarea cu încălcarea deciziilor Curții Constituționale este incompatibilă cu statul de drept, consacrat de prevederile art. 1 alin. (3) din Constituție, constatând că dispozițiile art.134¹ alin.(3) lit. b) și c) introduse în Codul fiscal prin Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.227/2015 sunt neconstituționale, încălcând prevederile constituționale ale art.1 alin.(3) care consacără principiul statului de drept, ale art.124 alin.(3) privind independența justiției, ale art.142-145 privind statutul judecătorilor Curții Constituționale, precum și cele ale art.147 alin.(4) privind efectul general obligatoriu al deciziilor instanței constituționale*". Or, dispozițiile modificatoare ale statutului magistraților încalcă art. 147 alin. 4 din Constituție care stabilește caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale, fiind nesocotită jurisprudența Curții Constituționale.

Cât privește rolul Curții Constituționale, în sine, și efectul deciziilor pe care aceasta le pronunță, instanța constituțională a subliniat în mod consecvent că „este unica autoritate de jurisdicție constituțională în România [art. 1 alin. (2) din Legea nr. 47/1992], cu plenitudine de jurisdicție în privința atribuțiilor sale. (...) Decizia Curții Constituționale face parte din ordinea juridică normativă [a se vedea Decizia nr. 847 din 8 iulie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 605 din 14 august 2008], (...). Totodată, întrucât nu poate fi separată de efectele de drept constituțional pe care aceasta le produce, decizia se prezintă ca un tot unitar sub aspectul naturii și efectelor sale juridice. (...)

Deciziile simple (sau extreme) de admitere a sesizărilor de neconstituționalitate sau cele sub rezervă de interpretare constituie un izvor formal distinct al dreptului constituțional, preiau forța juridică a normelor constituționale pe care le interpretează și **se adresează tuturor subiectelor de drept**. Prin urmare, deși are caracter jurisdicțional, art. 147 alin. (4) din Constituție conferă deciziei antereferite forța normelor constituționale, pe care nu o limitează la cazul dat, ci îi atribuie un caracter *erga omnes*, ceea ce înseamnă că ea trebuie respectată și aplicată de către toate subiectele de drept cărora li se adresează. De aceea, Curtea apreciază că, deși decizia sa nu se identifică cu norma/actul legislativ, efectele sale sunt similare acestuia, astfel că, prin intermediul acestora, decizia stabilește reguli de conduită ce se impun a fi urmate, drept care face parte din ordinea normativă a statului.” (Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, paragraf 451).

Cu referire la efectele deciziilor sale, atât în cauzele menționate, cât și, în mod constant, în jurisprudența sa, Curtea a subliniat că „*potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, deciziile pronunțate de Curtea Constituțională sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor, având aceleași efecte pentru toate autoritățile publice și toate subiectele individuale de drept. (...) Mai mult, în acord cu jurisprudența sa, spre exemplu, Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 17 ianuarie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 26 ianuarie 1995, sau Decizia nr. 414 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010, autoritatea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta. (...). Prin sintagma «considerente pe care dispozitivul deciziei Curții se sprijină» se înțelege ansamblul unitar de argumente, care, prezentate într-o succesiune logică realizează raționamentul juridic pe care se întemeiază soluția pronunțată de Curte. (...) Această structură este una unitară, coerentă, întregul ansamblu argumentativ constituind fundamentul concluziei finale, astfel încât nu poate fi acceptată teza potrivit căreia în conținutul unei decizii a Curții ar putea exista considerente independente de raționamentul juridic care converge la soluția pronunțată și, implicit, care nu ar împrumuta caracterul obligatoriu al dispozitivului actului jurisdicțional. Prin urmare, întrucât toate considerentele din cuprinsul unei decizii sprijină dispozitivul acesteia, (...) autoritatea de lucru*

judecat și caracterul obligatoriu al soluției se răsfrânge asupra tuturor considerentelor deciziei.” (a se vedea Decizia nr. 392 din 6 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 30 iunie 2017).

În capitolul „schimbări preconizate” din expunerea de motive a legii în discuție se precizează că „întrucât pensiile de serviciu reglementate prin statute profesionale sunt **considerate contrare fundamentului regimului de pensionare**, prin noua reglementare se propun criterii și condiții concrete de exercitare a dreptului la pensia de serviciu, care au ca efect o redimensionare a cuantumului acestora”. Nu este explicat însă care dintre pensiile de serviciu sunt considerate contrare **fundamentului regimului de pensionare** și prin raportare la care dintre statutele profesionale se face comparația. Menționăm că în prezent statutul magistratului prevede criterii și condiții concrete privind pensia de serviciu, proiectul legii aflat în reexaminare constituind un atentat la siguranța juridică și independența magistratului, prin introducerea unor dispoziții neconstituționale.

Amintim că, în sistemul nostru juridic, „dimensionarea” cuantumului pensiei de serviciu a magistratului **nu este corelată cu calitatea de asigurat al sistemului public de pensii, ci cu statutul său profesional, cu regimul de interdicții și incompatibilități, cu riscurile activității desfășurate, cu principiile ce guvernează un stat democratic, magistrației - spre deosebire de restul beneficiarilor de pensii de serviciu - fiind „pe front” zilnic, iar nu temporar. Statutul de independență financiară ce se acordă de un stat democratic magistratului are în vedere și asigurarea pensiei de serviciu în aceleași condiții cu un alt magistrat, iar nu cu referire la elemente neclare de natură a produce confuzie și chiar discriminări.**

Modalitatea de stabilire a pensiei de serviciu, prin raportare la media indemnizațiilor de încadrare brute lunare și a sporurilor cu caracter permanent din ultimele 48 luni, apare **lipsită de raționalitate, reprezentând, în realitate, o modalitate de reducere a bazei de calcul care nu poate conduce, în mod obiectiv, la un quantum al pensiei cât mai apropiat de cel al venitului.**

În același sens, prin stabilirea unei baze de calcul de 48 de luni se diluează nepermis de mult perioada de raportare a veniturilor luate în considerare pentru stabilirea pensiei, astfel încât, pe de o parte nu se mai ține cont de funcția, gradul profesional dobândite până la finalul carierei de către magistratul pensionat și, pe de altă parte nu se mai respectă cerința ca pensia acestuia să fie cât mai apropiată posibil de aceea a ultimei remunerații primite.

Totodată, modalitatea preconizată de stabilire a pensiei de serviciu în cazul magistraților, constituie o nerespectare a Deciziei Curții Constituționale nr. 467/2023 și implicit o încălcare a dispozițiilor art. 147 alin. 2 și 4 din Constituția României – limitele reexaminării legii și nerespectarea caracterului general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

În același timp, stabilirea bazei de calcul prin raportare la o „medie” a indemnizațiilor de încadrare brute lunare și a sporurilor cu caracter permanent din ultimele 48 luni, expune magistratul factorului politic, singurul în măsură a decide prin Forul legislativ, eventuale majorări salariale, fiind afectate și aici dispozițiile prevăzute de **art. 124 alin. 3, art. 125, art. 126 alin. 1, art. 131 și art. 132 alin. 1 din Constituția României.**

Legea reexaminată nu are în vedere situația reală din sistemul de justiție inclusiv cu privire la funcțiile asimilate magistraților, fiind propusă o majorare implicită a vârstei de pensionare care nu ține seama de faptul că vechimea „asimilată” prin efectul legii nu mai poate fi valorificată niciodată.

Dispozițiile legii supuse reexaminării vor crea situații discriminatorii între magistrații care vor solicita acordarea dreptului la pensie la intervale de timp diferite. Astfel, majorarea indemnizației brute lunare în perioada premergătoare accederii dreptului la pensia de serviciu, va determina stabilirea unui quantum al pensiei care nu se va afla în apropierea indemnizației în plată. Dacă la aceasta se adaugă și așa numitele praguri de impozitare succesive, pensia de serviciu a magistratului va fi cu mult mai mică decât cea a magistratului care va ieși la pensie ulterior, dar și față de cel care s-a pensionat în baza dispozițiilor Legii nr. 303/2004 sau Legii nr. 303/2022.

Amintim că legiuitorul a dorit să asigure magistratului, după o vechime de minimum 25 de ani în magistratură, o pensie de serviciu egală cu 80% din ultimul venit al acestuia din timpul activității, rațiunile fiind legate în special de asigurarea unei independențe activității de magistrat care să se manifeste inclusiv pe plan financiar.

Corectarea dispozițiilor O.U.G. nr.79/2017, prin care legiuitorul a condus la situația actuală în care pensia de serviciu în plată depășește salariul unui magistrat în activitate, nu se poate face cu încălcarea principiilor independenței magistratului, nediscriminării și al legalității, inclusiv cu nerespectarea deciziilor Curții Constituționale.

S-a produs falsa impresie că magistrații nu ar contribui la plata taxelor și impozitelor datorate statului, însă reamintim că magistrații, inclusiv cei pensionari, respectă obligațiile fiscale legale, **astfel cum au fost ele stabilite și potrivit dispozițiilor O.U.G. nr. 79/2017.**

De asemenea, învederăm că potrivit Directivelor nr. 86/378/CEE și nr. 96/97/CEE „criteriile decisive pentru încadrarea unui sistem de securitate socială ca sistem ocupațional sunt:

- a) să se refere la o categorie particulară de lucrători;
- b) să fie direct legat de perioada de serviciu;
- c) pensia să fie calculată **prin raportare la ultimul salariu al lucrătorului.**”

În cauza Beune c - 7/1993, Curtea Europeană de Justiție de la Luxemburg a precizat clar aceste criterii decisive, subliniind că expresia „ultimul salariu” nu trebuie înțeleasă strict, ea putând reprezenta chiar și „**media salariilor din ultimele luni de angajare**”, intrând în aria de reglementare din art. 141 al Tratatului CE.

Raportat la această din urmă speță, reiese că **modalitatea de calcul a pensiilor de serviciu trebuie să permită apropierea cuantumului acestora de indemnizația în plată, nu să fie constituită din media indemnizațiilor brute aferente ultimilor 4 ani (48 luni).**

Dispozițiile legale trebuie să fie predictibile, căci prin raportare la prevederile legii se formează orizontul de așteptare al beneficiarului dispoziției legale. Orice persoană care derulează o activitate trebuie să cunoască încă de la momentul angajării care sunt condițiile de muncă, de remunerare, de pensionare etc. pentru a putea alege în cunoștință de cauză asupra situației proprii. Modificarea dispozițiilor legale, fără luarea în considerare cel puțin a unei etapizări serioase, încalcă dreptul la pensie la care speră beneficiarul legii.

La momentul adoptării dispozițiilor art. 211 alin. 1 în forma actuală au fost avute în vedere principiile care guvernează un stat democratic, prin stabilirea unui statut de independență magistratului și întărirea acestui statut prin menținerea pensiei de serviciu într-un quantum care ține seama de toate dispozițiile și recomandările europene, dispoziții care sunt încă în vigoare.

Prin schimbarea criteriilor de acordare a pensiei de serviciu – vârstă și bază de calcul, **legiuitorul legitimează modificarea in peius a condițiilor de pensionare, aspect neconform principiului mai sus enunțat.**

Modificarea adusă dispozițiilor art. 211 alin. 1 din Legea nr. 303/2022 încalcă **principiul nediscriminării prevăzut de art. 16 alin. 1 din Constituția României**, principiu care face parte din ordinea juridică a unui stat democratic. Susținem că dispozițiile modificatoare, prin noul algoritm de calcul, creează un tratament diferit pentru categorii comparabile, o stare de discriminare directă între beneficiarii pensiei de serviciu în funcție de data pensionării și o discriminare indirectă în funcție de vârstă.

Argumentele își găsesc originea și în dispozițiile art. 2 și art. 27 din O.U.G. nr.137/2000, art. 20 din Carta Drepturilor Fundamentale, dispoziții coroborate cu prevederile art. 157 alineatul (1) TFUE, art.3 al Directivei 2000/78/CE și Protocolul 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Iar aceasta întrucât **sistemul de referință în calcularea pensiei nu va mai fi unul comun ci, se va aplica diferit în funcție de data eliberării din funcție prin pensionare a fiecărui magistrat, ceea ce va conduce la cuantumuri diferite ale pensiei, deși toți magistrații sunt într-o situație identică sub aspectul caracterului statutar al profesiei.**

Pensia de serviciu a magistraților este pensie pentru limită de vârstă și potrivit interpretărilor jurisprudențiale ale CJUE intră în domeniul de protecție a dispozițiilor art. 157 alin. 1 TFUE și art. 3 al Directivei 2000/78/CE.

În acest sens, CJUE a stabilit că „Pentru a aprecia dacă o pensie pentru limită de vârstă intră în domeniul de aplicare al articolului 157 TFUE, poate avea un caracter determinant numai criteriul dedus din constatarea că pensia îi este plătită lucrătorului în temeiul raportului de muncă ce îl leagă de fostul său angajator, și anume criteriul încadrării în muncă, dedus din înșiși termenii articolului menționat (Hotărârea din 15 ianuarie 2019, E. B., C-258/17, punctul 45). Prestații acordate în cadrul unui sistem de pensii, care depinde, în cea mai mare parte, de încadrarea în muncă a persoanei în cauză, sunt legate de remunerația de care beneficia aceasta și intră sub incidența dispoziției menționate (Hotărârea din 26 martie 2009, Comisia/Grecia, C-559/07, nepublicată, punctul 42).”

S-a reținut, de asemenea că „**intră în domeniul de aplicare al articolului 157 TFUE pensia care interesează numai o categorie specifică de lucrători, care depinde în mod direct de perioada lucrată și al cărei quantum este calculat pe baza ultimului salariu** (Hotărârea din 15 ianuarie 2019, E. B., C-258/17, EU:C:2019:17, punctul 46 și jurisprudența citată).”

În temeiul principiului supremației dreptului Uniunii Europene, autoritățile naționale (legiuitoare sau judecătorești) sunt ținute să dea efect dispozițiilor Cartei drepturilor fundamentale, în interpretarea Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Carta Drepturilor Fundamentale, art. 20 prevede că: „Toate persoanele sunt egale în fața legii”. În cauza C 262/20 hotărârea din 24.02.2022, CJUE a statuat că: „principiul egalității de tratament, consacrat la articolele 20 și 21 din Cartă, constituie un principiu general al dreptului Uniunii, **care impune ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să nu fie tratate în același mod**, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv. O diferență de tratament este justificată atât timp cât este întemeiată pe un criteriu obiectiv și rezonabil, mai precis dacă se află în legătură cu un scop admisibil din punct de vedere legal, urmărit de reglementarea în cauză, iar această diferență este proporțională cu scopul urmărit de tratamentul în cauză (Hotărârea din 9 martie 2017, Milkova, C-406/15, punctul 55).”

Din coroborarea dispozițiilor art. 20 ale Cartei cu cele ale art. 3 al Directivei 2000/78/CE rezultă că obligația statului de a asigura egalitatea condițiilor de stabilire a nivelului pensiei pentru aceeași categorie profesională este o obligație de rezultat și are caracter imperativ, putând fi invocată direct în fața autorităților naționale. Facem trimitere la hotărârea din 24.02.2022 pronunțată de CJUE în cauza C 262/20, importantă pentru problema supusă analizei în cauza de față, respectiv discriminarea creată de modificarea art. 211 alin. 1, întrucât subliniază faptul că discriminarea poate fi analizată din perspectiva art. 20 din Cartă cu referire la art. 3 al Directivei 2000/78/CE și pe baza altui criteriu, decât cel al sexului (cum este cazul în ipoteza de față – criteriul datei eliberării din funcție prin pensionare și respectiv al vârstei) – a se vedea pct. 65 din hotărâre.

În acest sens amintim că magistrații în activitate au așteptări legitime ca după perioada derulării celor 25 ani în serviciul public, chiar și la împlinirea vârstei standard de pensionare preconizată la 60 ani, să beneficieze de aceleași drepturi pe care le au colegii lor deja beneficiari ai pensiei de serviciu.

În condițiile în care indemnizația de serviciu se va modifica în luna/lunile premergătoare ieșirii la pensie, magistratul nu va beneficia de o pensie egală cu cea a colegului său care va ieși la pensie peste 1, 2 sau 3 ani, deși condițiile de muncă sunt identice. Și ținând seama de fluctuațiile fiscale din România, de neexecutarea în termen de către executiv a hotărârilor judecătorești - cu impact asupra bazei de calcul, pensia de serviciu a magistratului va putea fluctua de la an la an și de la lună la lună.

Modificarea dispoziției art. 211 alin. 1 nu este justificată de un obiectiv legitim. Noțiunea „motive obiective” impune ca inegalitatea de tratament constatată să fie justificată de existența unor elemente precise și concrete ce caracterizează diferența de tratament, în contextul specific în care se situează aceasta și în temeiul unor criterii obiective și transparente, pentru a verifica dacă această

inegalitate răspunde unei necesități reale, dacă este susceptibilă să asigure îndeplinirea obiectivului urmărit și dacă este necesară pentru realizarea acestui scop.

Astfel, alegerea legislativă privind stabilirea bazei de calcul ca fiind reprezentată de 80% din media indemnizațiilor de încadrare brute lunare și sporurile cu caracter permanent din ultimele 48 luni de activitate înainte de data pensionării, nu apare ca fiind pusă în aplicare în mod coerent și sistematic în raport cu situația magistraților independent de data ieșirii la pensie, deși condițiile de muncă și de pensionare prezintă caracteristici analoge.

Susținem, așadar, că nu există nicio justificare a obiectului și a scopului reglementării modificatoare, care instituie distincția vizată.

Obiecții de neconstituționalitate referitoare la modificările ce se doresc a fi aduse prin art. XVIII Codului fiscal, anume articolului 101 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 688 din 10 septembrie 2015, cu modificările și completările ulterioare.

Articolul 1 alin. 3 și 5 din Constituția României
Articolul 15 alin. 1 și alin. 2 din Constituția României
Articolul 16 alin. 1 din Constituția României
Articolul 44 alin. 1 - 4 din Constituția României
Articolul 56 alin. 2 și 3 din Constituția României
Articolul 139 alin. 1 și 3 din Constituția României
Articolul 147 alin. 2 și 4 din Constituția României
Articolul 6 din Legea nr. 24/2000

Structura de impozitare stabilită de către legiuitor prin dispozițiile art. XVIII, anume prin modificările aduse art. 101 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, care asigură o abordare progresivă a impozitării veniturilor din pensii, cu o cotă mai mică pentru veniturile mai mici și o cotă mai mare pentru veniturile mai mari, încalcă dispozițiile constituționale anterior menționate.

În sinteză,

1. este nesocotit principiul impozitării uniforme care presupune că impozitul aplicat în cazul pensiilor ar trebui să fie uniform pentru toți pensionarii, indiferent de structura pensiei lor (contributivă sau necontributivă). Dacă se aplică cote diferite pentru componentele contributive și necontributive ale veniturilor din pensii, apare o discrepanță în tratamentul fiscal între pensionari, ceea ce este discriminatoriu.

2. reflectă caracterul sancționator care influențează asupra valorii pensiilor: impozitarea progresivă conduce la o reducere indirectă a valorii pensiilor, care trebuie să se reflecte cât mai aproape de quantumul indemnizației aferente funcției deținute la momentul pensionării.

3. creează discriminare între magistrați, deoarece unii pot avea o parte necontributivă mai mare decât alții în funcție de anumite criterii, cum ar fi: vechimea, gradul profesional, funcția exercitată (de execuție sau de conducere), o perioadă de activitate mai mare. Conform sistemului de impozitare progresivă, ratele de impozitare cresc odată cu creșterea veniturilor. Prin aplicarea de cote de impunere diferite în funcție de nivelul veniturilor, se realizează o apropiere a veniturilor între beneficiari. În acest caz, magistrații pensionari cu venituri mai mari plătesc un impozit mai mare, ceea ce duce la o apropiere a veniturilor lor, deși criteriile în funcție de care a fost determinată baza de calcul a pensiei au fost personale.

4. creează inechitate inter generațională. Impozitul aplicat în integralitate promovează echitatea între generații, deoarece fiecare generație de magistrați pensionari este supusă aceleiași rate de impozit

asupra întregului venit din pensie, indiferent de structura specifică a pensiilor. În schimb impozitul progresiv pe componentele constitutive ale pensiei creează inechitate inter generațională.

5. această structură de taxare constituie o discriminare pe baza sursei de venit, încălcând astfel principiul egalității, magistrații ar trebui să fie tratați în mod egal în fața legii, indiferent de proveniența veniturilor lor (parte contributivă și necontributivă). Prin aplicarea de cote de impunere diferite în funcție de nivelul veniturilor, se realizează o apropiere a veniturilor între beneficiari. În acest caz, magistrații pensionari cu venituri mai mari plătesc un impozit mai mare, ceea ce duce la o reducere a diferenței inițiale dintre veniturile lor, deși la stabilirea cuantumului pensiei ar trebui să țină cont de funcția, gradul profesional dobândite până la finalul carierei de către magistratul pensionat (încălcându-se paragraful 110 din Decizia 467/2023).

6. textul nu oferă suficiente detalii și orientări cu privire la modul de calcul al părții contributive a veniturilor din pensii, care ar trebui să fie un element de bază în formula de calcul a impozitului. Stagiul complet de cotizare pentru magistrați este de 25 de ani (pensia având regimul unei pensii pentru limită de vârstă), în timp ce stagiul complet de cotizare potrivit dreptului comun este de 35 de ani. Textul legislativ fiscal nu specifică clar care dintre aceste stagii ar trebui să fie folosit pentru calculul contributivității.

7. penalizare pentru cei cu un stagiul complet de cotizare de 25 de ani: Utilizarea unui stagiul de cotizare mai lung de 35 de ani pentru calculul contributivității este inechitabilă pentru cei care au efectuat doar un stagiul complet de cotizare de 25 de ani. Acest lucru implică o penalizare pentru cei care au contribuit mai puțin în sistemul de pensii și conduce la o distorsiune a drepturilor acestora.

8. impozitarea progresivă în funcție de venit afectează independența judiciară și eficacitatea sistemului judiciar. Structura de impozitare cu procente diferite în funcție de veniturile realizate în timpul activității, și care constituie baza de calcul a pensiei, descurajează magistrații să accedă în funcții de conducere ori în funcții de execuție la instanțele superioare. Aceasta deoarece, la momentul pensionării vor fi impozitați mai mult decât colegii lor cu indemnizații mai mici.

1. Modalitatea de impozitare a pensiilor de serviciu introdusă prin noul art. XVIII încalcă dispozițiile art. 56 alin. 2 și 3 din Constituția României, care dispun:

(2) *Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.*

(3) *Orice alte prestații sunt interzise, în afara celor stabilite prin lege, în situații excepționale.*

Dispozițiile art. 56 alin. 2 și 3 din Constituție au primit explicație pe larg în art. 3 din Legea nr. 227/2015, în cazul de față de interes fiind:

a) neutralitatea măsurilor fiscale în raport cu diferitele categorii de investitori și capitaluri, cu forma de proprietate, asigurând prin nivelul impunerii condiții egale investitorilor, capitalului român și străin;

b) certitudinea impunerii, prin elaborarea de norme juridice clare care să nu conducă la interpretări arbitrare, iar termenele, modalitatea și sumele de plată să fie precis stabilite pentru fiecare plătitor, respectiv aceștia să poată urmări și înțelege sarcina fiscală ce le revine, precum și să poată determina influența deciziilor lor de management financiar asupra sarcinii lor fiscale.

Modificările aduse Codului fiscal nu respectă cele două principii mai sus amintite, care, transpuse în limbaj juridic civil, consfințesc principiul egalității de tratament juridic – art. 16 alin. 1 din Constituția României și principiul justei așezări a sarcinilor fiscale – art. 56 alin. 2 din Constituția României, dar și prevederile art. 6 din Legea nr. 24/2000.

Învederăm că orice modificare a sarcinilor fiscale trebuie să fie justificată de motive obiective, să se aplice unitar, să fie clară și predictibilă și să nu diferențieze contribuția fiscală pe criteriul grupelor sau categoriilor de cetățeni.

Toate aspectele care privesc principiile fiscalității au fost analizate pe larg în Deciziile Curții Constituționale nr. 6/25.02.1993, Curtea Constituțională a stabilit că *realizarea unor excepții la*

impozitarea veniturilor pe criterii sociale, categorii de funcționari sau, desigur, pe criteriile enunțate de art. 4 alin. (2) din Constituție este o încălcare a egalității cetățenilor în fața legii. () O fiscalitate care se îndepărtează de la regulile general admise, cât privește baza și cotele impozabile, categoriile de venituri etc., devine o fiscalitate discriminatorie dacă introduce criterii care afectează egalitatea în drepturi a cetățenilor. Fiscalitatea trebuie să fie nu numai legală, ci și proporțională, rezonabilă, echitabilă și să nu diferențieze impozitele pe criteriul grupelor sau categoriilor de cetățeni. În această viziune juridică, prevederea legală care introduce un spor de impozit de 30% numai pentru o anumită categorie de funcționari este discriminatorie și contrară prevederilor art. 16 alin. (1) și art. 53 alin. (2) din Constituție.

Prin Decizia nr. 1304/13.10.2009, Curtea Constituțională a reținut că principiul așezării juste a sarcinilor fiscale impune ca plata contribuțiilor să se facă în același mod de către toți contribuabilii prin excluderea oricărui privilegiu sau discriminări, astfel ca, **la venituri egale, contribuția să fie aceeași.**

Prin Decizia nr. 1394/26.10.2010, Curtea Constituțională reține că principiul constituțional amintit (justa aplicare a sarcinilor fiscale) implică un complex de condiții de care legiuitorul este ținut atunci când instituie anumite obligații fiscale în sarcina contribuabililor. Așa cum Curtea statua prin Decizia nr. 6/25 februarie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 61 din 25 martie 1993, *fiscalitatea trebuie să fie nu numai legală, ci și proporțională, rezonabilă, echitabilă și să nu diferențieze [...] pe criteriul grupelor sau categoriilor de cetățeni. Prin urmare așezarea justă a sarcinilor fiscale trebuie să reflecte însuși principiul egalității cetățenilor în fața legii, prin impunerea unui tratament identic pentru situații identice și să țină cont, în același timp, de capacitatea contributivă a contribuabililor, luând în considerare elementele ce caracterizează situația individuală și sarcinile sociale ale acestora (...) Natura veniturilor nu constituie, din perspectiva textului de lege criticat, un criteriu pentru instituirea unei reglementări diferite.*

În primul rând amintim că nu există o dispoziție legală care să stabilească un sistem de impozitare diferit pentru veniturile obținute din pensii.

Prin dispozițiile art. 211 alin. 1 coroborat cu art. 213 alin. 1 din Legea nr. 303/2022 (texte cu conținut identic în Legea nr. 303/2004), pensia de serviciu a magistraților este tratată ca un întreg unitar, indiferent de componentele contributive sau necontributive. Acest lucru sugerează că baza de calcul a pensiei este unitară, indiferent de proporția contributivă sau necontributivă, și este determinată pe baza carierei și contribuțiilor individuale. Prin urmare și impozitarea trebuie să fie uniformă. Prevederea care indică susținerea din bugetul de stat pentru o parte din această pensie, nu afectează caracterul unitar al pensiei. Așadar, indicația principală este că pensia de serviciu reprezintă un întreg, indiferent de sursa finanțării.

De altfel nici prin recente modificări legislative nu se realizează o astfel de distincție pe criteriul contributivității, în continuare pensia magistratului reprezentând 80% din indemnizația brută și sporurile cu caracter permanent obținute în ultima lună de activitate, respectiv, potrivit amendamentelor aduse în urma Deciziei CCR nr. 467/2023, de 80% din media indemnizațiilor brute și a sporurilor cu caracter permanent corespunzătoare ultimelor 48 luni de activitate.

Prin urmare, pensia de serviciu a magistratului este o pensie al cărei quantum nu este stabilit prin raportare la contribuțiile pe care acesta le-a plătit în decursul timpului potrivit dispozițiilor în vigoare către bugetul de asigurări sociale, bugetul de asigurări de sănătate, etc.

Împrejurarea că magistratului i s-au reținut (și i se vor reține) din indemnizația aferentă serviciului prestat, contribuții fiscale legale, nu modifică caracterul unitar al venitului rezultat din pensie, câtă vreme quantumul acesteia este unul fix, stabilit procentual prin raportare la indemnizația avută în activitate.

Este la latitudinea legiuitorului să stabilească quantumul pensiei prin raportare la o componentă contributivă și una necontributivă, însă **această modalitate trebuie stabilită prin lege și făcută cunoscută magistratului**, ca și în cazul oricărui alt cetățean, **anterior activării dreptului la pensie.**

A defalca cuantumul venitului rezultat din pensie în componente necunoscute la momentul accesării dreptului încalcă - corelativ dispozițiilor art. 56 alin. 2 și 3 din Constituție - principiul neretroactivității legii civile prevăzut de art. 15 alin. 2 din Constituție. În acest sens amintim că indemnizația magistratului în perioada derulării activității nu a fost supusă aceluiași regim fiscal acordat altor categorii de salariați, magistratul cunoscând că va beneficia la momentul accesării dreptului la pensie de un venit reprezentat de un procent de 80% din cuantumul brut al indemnizației.

Magistrații nu beneficiază de plata orelor suplimentare pentru serviciul prestat, iar serviciul public impune prezența în instanțe/parchete mai mult de 8 ore, în perioada sărbătorilor legale și a sfârșitului de săptămână. Indemnizația magistratului - care nu este una ridicată, așa cum se diseminează în spațiul public, fără a fi însă apreciată prin comparație cu veniturile altor categorii profesionale - are în vedere și regimul incompatibilităților și interdicțiilor specifice funcției, pe care le cunoaștem și nu le mai amintim aici. Venitul magistratului în activitate este dat de indemnizația pentru serviciul prestat, eventual cumulată cu venitul obținut pentru funcții didactice deținute în învățământul universitar.

În situația în care se dorește o defalcare viitoare a pensiei de serviciu, cu indicarea concretă a părții necontributive, este necesar ca magistratului să-i fie recunoscute și acele drepturi de care beneficiază alte categorii de salariați.

În aceeași ordine de idei, vă rugăm să observați că magistrații nu au beneficiat și nu beneficiază nici de sporul de vechime pe care alte categorii de salariați îl au și care ar putea mări baza de impunere, în condițiile în care unii dintre magistrații pensionari au derulat activități profesionale anterior numirii lor în funcție de către Președintele României, perioada contributivă a acestora pentru acea epocă fiind definitiv pierdută prin acordarea pensiei de serviciu.

Prin urmare, stabilirea la acest moment a unei așa numite părți contributive/necontributive a pensiei, fără luarea în considerare a tuturor aspectelor apreciate în cazul altor salariați, încalcă nu doar principiul egalității de tratament juridic, ci și dispozițiile constituționale care consfințesc dreptul de proprietate (art. 44 alin. 1 - 4 din Constituția României).

Toate aceste chestiuni, inclusiv cele referitoare la incompatibilități și interdicții raportate la rolul și locul unui magistrat într-o societate democratică, dreptul de a dispune asupra plății contribuțiilor pe care magistratul le-ar fi putut dobândi anterior numirii sale în funcție, au fost apreciate la momentul catalogării venitului salarial ca și indemnizație - venit salarial unic, motiv pentru care și pensia de serviciu reprezintă un procent din acea indemnizație, neputând fi raportată la eventuale contribuții plătite din acel venit, potrivit dispozițiilor legale. Acesta este și motivul pentru care Statutul magistratului este prevăzut printr-o lege specială, unde sunt cuprinse inclusiv prevederi privind dreptul și cuantumul pensiei de serviciu, pensie/indemnizație, care nu este formată dintr-o parte contributivă și o parte necontributivă.

Este important de menționat că din salariul magistratului sunt reținute lunar contribuții și taxe, așa cum prevede legea, fără a se exclude necesitatea definirii precise a componentelor pensiei sale de serviciu, precum și a proporției acestora în cadrul pensiei unice, care reprezintă 80% din salariul brut al magistratului.

Pentru a beneficia de o pensie de serviciu, magistratul trebuie să acumuleze o experiență minimă de 25 de ani în funcția sa. Această perioadă de serviciu este considerată compatibilă cu restricțiile, interdicțiile și incompatibilitățile specifice profesiei de magistrat, care sunt fără precedent în alte domenii. Aceste restricții reprezintă compensația pe care statul a acceptat să o ofere magistraților pentru această condiție.

În această ordine de idei, în lipsa neprecizării în cuprinsul actului normativ, pentru viitor, a procentului din pensie care reprezintă contributivitatea/compensația acordată de stat, aplicarea dispozițiilor art. 101 Cod fiscal, în forma supusă criticilor prezente, este discriminatorie și încalcă dispozițiile art. 16 alin. 1 din Constituția României. Spunem aceasta întrucât indemnizațiile de serviciu diferă și vor fi diferite de la un magistrat la altul, magistratul nu este obligat să solicite punerea în plată

a pensiei la împlinirea celor 25 ani de serviciu public prestat; în acest fel, calculul unui impozit de 15% și 20% se face și asupra părții contributive, cu încălcarea chiar a principiilor pentru care aceste așa numitele tranșe de impozitare au fost stabilite.

Aplicarea dispozițiilor art. 101 Cod fiscal, în forma supusă criticii, cu privire la beneficiarii pensiilor de serviciu aflate în plată, încalcă dispozițiile neretroactivității legii civile prevăzute de art. 15 al. 2 Constituția României, în condițiile în care la momentul nașterii dreptului nu erau cunoscute ”componentele” dreptului la pensie, astfel încât magistratul să aleagă în cunoștință de cauză inclusiv momentul solicitării pensiei de serviciu.

Prin urmare, este falsă ipoteza potrivit căreia impozitarea pensiilor de serviciu realizată potrivit art. 101 Cod fiscal astfel cum a fost modificat are în vedere componentele contributive și necontributive ale pensiei, câtă vreme acest fapt nu a fost stabilit (încă) în mod legal din perioada serviciului public prestat.

În același timp, vă rugăm să observați că *partea contributivă* care s-ar putea aprecia în prezent pentru deciziile de pensionare deja emise nu ar fi una legală, căci această parte contributivă nu cuprinde beneficiile pe care un alt salariat le-a avut în decursul timpului și de care magistratul a fost privat. Dacă se dorește implementarea unui sistem de pensii de serviciu calibrat pe componente contributive și necontributive, acest fapt trebuie făcut magistratului astfel încât acesta să poată aprecia asupra drepturilor sale prezente și viitoare.

Totodată, pentru pensiile aflate în plată sau pentru cei care îndeplinesc deja condițiile de pensionare, **stabilirea retroactivă a unei componente contributive** și a unei compensații pentru serviciul prestat, încalcă principiul previzibilității și predictibilității legii, inclusiv principiul neretroactivității legii civile prevăzut de **art. 15 alin. 2 din Constituția României**.

În concluzie, spunem că, prin stabilirea unor cote de impozitare raportate la o parte contributivă și la o parte necontributivă a venitului obținut în carieră, în condițiile în care acest fapt nu a fost precizat în perioada în care magistratul/beneficiarul unei pensii de serviciu putea să contribuie la fondurile/bugetele naționale, încalcă atât prevederile **art. 15 alin. 1 și 2, art. 16 alin. 1 și art. 56 alin. 2 și 3 din Constituția României**, cât și dispozițiile **art. 1 alin. 5 din Constituția României**.

Pe de altă parte, impunerea unor așa numite praguri valorice – salariu mediu brut sau net pe economie – pentru calcularea unor impozite, încalcă dreptul de proprietate pe care magistratul îl are cu privire la cuantumul pensiei, drept prevăzut de **art. 44 alin. 1 - 4 din Constituția României**.

Implicit autoritatea legislativă recunoaște, prin indicarea acelor așa zise trepte de impunere, că nu există posibilitatea calculării în mod legal a sumelor reprezentând contributivitatea în cazul pensiilor de serviciu, cel puțin pentru pensiile aflate deja în plată (însă și pentru viitorii pensionari beneficiari ai pensiilor de serviciu, inclusiv cele militare), dar cu toate acestea alege să impună nu una, ci două cote de impozitare, în dezacord cu limitele reexaminării legii potrivit art. 147 al 2 din Constituția României.

În lumina noilor, așa zise, cote de impozitare, pentru suma ce reprezintă diferența dintre venitul mediu brut pe economie și venitul mediu net pe economie, se va calcula un impozit de 15%, fără a fi luată în calcul posibilitatea ca eventuala componentă „contributivă” să se regăsească între cele două praguri stabilite sau poate chiar să le depășească, cu posibilitatea încălcării dispozițiilor art. 44 alin. 1 - 4 din Constituția României și cu evidenta încălcare a dispozițiilor art. 1 alin. 5, art. 15 alin. 1 și 2, art. 16 alin. 1 și art. 56 alin. 2 și 3 din Constituția României.

Defalcarea pe componente a unui venit și apoi impozitarea separată a acestor componente nu este o operațiune prevăzută în legea fiscală actuală, constituind în fapt o modalitate discriminatorie de impozitare/taxare a pensiei de serviciu, modalitate care încalcă dispozițiile constituționale precitate.

Legile nr. 303/2004 și nr. 303/2022 fac referire la pensia de serviciu ca reprezentând **un venit „in integrum” – 80% din ultima indemnizație brută lunară cu sporurile permanente aferente**.

Insistăm: faptul că pensia de serviciu conține și o parte contributivă nu schimbă **caracterul unitar și unic al venitului**, căci, în caz contrar, legea ar trebui să prevadă noi cote de impozitare în cuprinsul art. 64 din Codul fiscal, care să fie reluate doar în art. 101 Cod fiscal, fapt care însă nu s-a realizat.

Modalitatea de stabilire a pensiei de serviciu este clar prevăzută în legea actuală, nu este defalcată pe componente, pensia de serviciu a magistraților fiind în cuantum de 80% din baza de calcul reprezentată de indemnizația de încadrare brută lunară și sporurile avute în ultima lună de activitate înainte de data pensionării.

Nu s-a modificat nici în prezent procentul, calculat din baza de 80% ce reprezintă indemnizația de pensionare, pe care statul îl acordă cu titlu de *compensație* și pe care are posibilitatea, inclusiv potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, *de a-l modifica sau chiar elimina, în funcție de politica statului în domeniul asigurărilor sociale, însă doar pentru viitor.*

Tocmai prin stabilirea cuantumului pensiei de serviciu prin raportare la un procent fix din indemnizația unui magistrat în activitate, se asigură – din perspectiva principiului independenței magistratului, persoanelor aflate în aceeași situație juridică, respectiv beneficiarilor de venituri din pensii și/sau indemnizații pentru limită de vârstă acordate în baza unor legi sau statute speciale, același tratament juridic sub aspectul modului de fiscalizare a venitului, cu respectarea dispozițiilor art. 56 alin. 2 din Constituție, referitoare la justa așezare a sarcinilor fiscale.

Curtea Constituțională a reiterat, inclusiv prin Decizia nr. 467/2023 (paragraf 162), că *statul este liber să decidă cu privire la aplicarea oricărui regim de securitate socială sau să aleagă tipul sau cuantumul beneficiilor pe care le acordă în oricare dintre aceste regimuri. Singura condiție impusă statului este aceea de a respecta principiul nediscriminării, fiind absolut necesar ca măsura de reformare a regimului fiscal privind pensiile obținute în baza unor legi sau statute speciale să fie aplicabilă tuturor categoriilor de beneficiari ai unor astfel de pensii, fără distincție.* [Decizia nr. 900 din 15 decembrie 2020, paragraful 140]

Învederăm în același timp că stabilirea ca etalon/prag valoric de la care se calculează treptele de impozitare trebuie să fie realizată în mod clar, precis, cu luarea în considerare atât a deciziilor Curții Constituționale, cât și a Constituției României. Indicarea ca și treaptă valorică a unui element fiscal fluctuant (salariul mediu brut/net pe economie), determină ca și cuantumul pensiei să aibă același regim fiscal și să difere de la an la an și să depindă de factorul politic într-o măsură mai mare decât permite legea factorului politic să stabilească în cazul restului cetățenilor României.

Pe de altă parte, vă rugăm să observați că persoanele beneficiare ale pensiilor de serviciu (însă și cele care beneficiază de pensii în sistemul public de pensii) au obținut în instanță drepturi salariale restante care nu sunt încă pe deplin executate de Statul român și care modifică lunar sau anual baza de calcul a pensiei de serviciu. Așa numitele „praguri” valorice stabilite prin noul articol 101 din Cod fiscal - salariu mediu brut sau net pe economie – fluctuante la rândul lor, vor determina și modificarea componentei „contributive”, cu consecințe asupra cuantumului sumelor ce se plătesc cu titlu de pensie și cu posibila încălcare a dreptului de proprietate.

Compensația, așa numita parte *necontributivă*, pe care statul o acordă ca venit unic, împreună cu partea așa zis *contributivă*, în cazul magistraților stabilită procentual la 80% din cuantumul indemnizației de încadrare brute din ultima lună de activitate, nu poate fi impozitată altfel decât restul categoriilor de venituri din pensii, căci atunci statul înțelege, în fapt, să reducă cuantumul pensiilor deja stabilite sau aflate în plată printr-o modalitate „elegantă”, dar nelegală. Această situație contravine principiului neretroactivității legii civile prevăzută de art. 15 alin. 2 din Constituția României și principiului nediscriminării prevăzută de art. 16 alin. 1 din Constituția României, dar încalcă și prevederile art. 56, art. 139 și art. 147 alin. 4 din Constituția României.

În sensul celor amintite anterior, Curtea Constituțională a statuat prin Decizia nr. 467/2023 că: *stabilirea prin lege a unui impozit trebuie să respecte cel puțin patru criterii: echitate,*

proporționalitate, rezonabilitate și nediscriminare. Întrunirea cumulativă a acestor patru criterii legitimează din punct de vedere constituțional stabilirea unui impozit. Printr-o atare conduită, legiuitorul respectă întru totul dispozițiile art. 56 și 139 din Constituție, fără a afecta alte drepturi și libertăți fundamentale.

Din această perspectivă se constată că autoritatea legiuitoare stabilește, fără luarea în considerare a tuturor aspectelor de legalitate anterior amintite, că pensia de serviciu este compusă din 3 părți. Două părți contributive echivalente salariului mediu net pe economie și salariului mediu brut pe economie, fără luarea în considerare chiar a părții contributive care nu a fost calculată anterior fiecărui magistrat în parte și care este imposibil de stabilit în prezent. La aceasta se adaugă o a treia componentă a pensiei – compensația pe care o acordă statul – care este stabilită indirect și doar în legea fiscală (nu în Legea Statutului Magistratului) cu încălcarea inclusiv a eventualei părți contributive a pensiei, „compensație” calculată ca fiind cel puțin egală cu salariul mediu brut pe economie.

Amintim că, potrivit Deciziei nr. 467/2023 a Curții Constituționale, *impunerea în sine, așadar orice sarcină fiscală, este greșită pe dreptul de proprietate al contribuabilului și acest drept nu trebuie să fie afectat în substanța sa, este necesar ca modul în care este reglementată contributivitatea fiscală să asigure un echilibru între dreptul de proprietate al contribuabilului și dreptul statului de a impune taxe și impozite* [Decizia nr. 900 din 15 decembrie 2020, paragraful 101].

160. *Acordarea suplimentului suportat din bugetul de stat [în privința pensiilor de serviciu] ține de politica statului în domeniul asigurărilor sociale și nu cade în sfera de protecție constituțională a dreptului la pensie și a dreptului de proprietate, astfel că legiuitorul este liber să acorde, să modifice sau să suprimă componenta suplimentară a pensiei de serviciu, în funcție de posibilitățile financiare ale statului. Curtea constată că marja de apreciere a legiuitorului cu privire la valoarea componentei necontributive a pensiei de serviciu sau a pensiei militare, stabilită în mod direct sau indirect (ca rezultat al aplicării unei sarcini fiscale), este foarte largă* [Decizia nr. 900 din 15 decembrie 2020, paragraful 136].

161. *Întrucât componenta contributivă a pensiei de serviciu nu constituie bază de impunere a sarcinii fiscale, cuantumul pensiei din sistemul public stabilite în baza principiului contributivității nu este afectat, astfel că instanța constituțională nu poate reține critica potrivit căreia, reconfigurând sistemul de impunere, legiuitorul a creat o discriminare între contribuabilii persoane fizice beneficiare de pensii obținute în baza unor legi sau statute speciale și contribuabilii persoane fizice care realizează venituri din pensii și/sau indemnizații pentru limită de vârstă primite în sistemul public de pensii* [Decizia nr. 900 din 15 decembrie 2020, paragraful 139].

162. *Opțiunea legiuitorului în sensul impunerii unei sarcini fiscale asupra unui venit, acordat cu titlu de compensație, cu privire la care are libertatea de a-l modifica sau chiar elimina, în funcție de politica statului în domeniul asigurărilor sociale, se plasează în marja proprie de apreciere, atât timp cât impunerea fiscală vizează toate categoriile de pensii de serviciu și de pensii militare. Astfel, persoanelor aflate în aceeași situație juridică, respectiv beneficiarii de venituri din pensii și/sau indemnizații pentru limită de vârstă acordate în baza unor legi sau statute speciale, li se aplică același tratament juridic sub aspectul modului de fiscalizare a venitului, cu respectarea dispozițiilor art.56 alin.(2) din Constituție referitoare la justa așezare a sarcinilor fiscale. Curtea reiterează că statul este liber să decidă cu privire la aplicarea oricărui regim de securitate socială sau să aleagă tipul sau cuantumul beneficiilor pe care le acordă în oricare dintre aceste regimuri. Singura condiție impusă statului este aceea de a respecta principiul nediscriminării, fiind absolut necesar ca măsura de reformare a regimului fiscal privind pensiile obținute în baza unor legi sau statute speciale să fie aplicabilă tuturor categoriilor de beneficiari ai unor astfel de pensii, fără distincție* [Decizia nr. 900 din 15 decembrie 2020, paragraful 140].

Analizând deciziile Curții Constituționale în materie, rezultă că partea necontributivă a pensiilor de serviciu poate face obiectul unei impozitări distincte față de partea sa contributivă, condiționat de aplicarea acesteia tuturor categoriilor de beneficiari ai pensiilor de serviciu, fără distincție.

Adăugăm însă, aspect care nu a format obiectul controlului de constituționalitate în precedent, că pentru a putea fi impozitate separat cele 2 sau 3 componente ale pensiilor de serviciu (căci legiuitorul face referire în prezent la salariul mediu net pe economie, salariul mediu brut pe economie și partea care depășește salariul mediu brut pe economie) este necesar ca acestea să fie clar precizate, încă din perioada desfășurării activității care permite acordarea dreptului la pensie de serviciu. Procedând în caz contrar este afectat atât principiul contributivității – astfel cum este el înțeles de legiuitor, cât și componenta „compensatorie” pe care statul, deși a înțeles să o acorde și este legal stabilită, încearcă acum să o reducă, mascat, prin impozitare, ignorând chiar principiile care au impus-o.

2. Modalitatea de impozitare a pensiilor de serviciu introdusă prin noul art. XVIII încalcă dispozițiile art. 16 alin. 1 din Constituția României.

Raportarea legiuitorului, în stabilirea unor așa zise praguri de impozitare, fie la venitul din „salariul mediu net pe economie”, fie la venitul din „salariul mediu brut pe economie” doar în cazul pensiilor de serviciu, constituie o încălcare a principiului nediscriminării prevăzut de **art. 16 alin. 1 din Constituția României**.

Codul fiscal nu prevede la art. 64 tranșe sau cote de impozitare diferite pentru venituri rezultate din indemnizații sau pentru venituri rezultate din salarii. Impozitul se aplică pentru venitul realizat: asupra salariilor și veniturilor asimilate salariilor, asupra pensiilor, etc. Impozitul nu se aplică asupra unor componente ale venitului – parte contributivă sau necontributivă.

Prin amendamentele votate la legea pensiilor de serviciu se tinde la modificarea cotei unice de impozitare de 10% doar pentru veniturile rezultate din respectivele categorii de pensii, astfel încât modificarea dispozițiilor art. 101 din Cod fiscal încalcă și prevederile art. 16 alin. 1 din Constituția României – egalitatea în fața legii.

Statuarea altor cote de impozitare decât cele stabilite legal, printr-un artificiu legislativ, care încalcă toate normele în vigoare, instituite de fapt „o taxă suplimentară” asupra venitului reprezentat de pensia de serviciu, cu trimitere efectivă la pensiile magistraților.

Legiuitorul are posibilitatea de a stabili cote de impozitare diferite, tot așa cum poate stabili (și a stabilit) categorii de venituri care nu sunt supuse impozitării. **Însă în România, în prezent, nu există decât o cotă de impozitare unică - de 10% - prevăzută de dispozițiile art. 64 din Cod fiscal.**

Textul dispozițiilor fiscale este neconform cu principiile prevăzute în art. 1 alin. 3 și 5 din Constituție, în special în ceea ce privește previzibilitatea și claritatea. În mod specific, textul nu oferă suficiente detalii și orientări cu privire la modul de calcul al părții contributive a veniturilor din pensii, care ar trebui să fie un element de bază în formula de calcul a impozitului.

În absența acestor elemente, există un risc de arbitraritate și confuzie în aplicarea legii fiscale, fiind incompatibil cu principiile constituționale.

În mod concret, lipsa de claritate în textul legislativ indicat este evidențiată prin modul în care partea contributivă a veniturilor din pensii ar trebui să fie calculată în funcție de stagiul de cotizare. În acest caz, avem trei aspecte care generează incertitudine:

Diferența între stagiul de cotizare din legea specială - Legea nr. 303/2004, respectiv Legea nr. 303/2022 și cel din legea generală - Legea nr. 263/2010:

Stagiul de cotizare pentru magistrați este de 25 de ani (pensia având regimul unei pensii pentru limită de vârstă), în timp ce stagiul complet de cotizare potrivit dreptului comun este de 35 de ani. Textul legislativ fiscal nu specifică clar care dintre aceste stagii ar trebui să fie folosit pentru calculul contributivității. Această ambiguitate determină incertitudine în rândul beneficiarilor pensiilor de serviciu cu privire la modul în care li se aplică impozitul, precum și în rândul organelor competente să calculeze impozitul.

Absența unei formule de calcul specifică:

Textul legislativ nu furnizează o formulă sau instrucțiuni detaliate cu privire la modul de calcul al părții contributive. Nu se specifică cum se traduce stagiul de cotizare într-un calcul concret al părții

contributive a veniturilor din pensii. O atare lipsă de claritate poate face dificilă înțelegerea și aplicarea corespunzătoare a regulilor fiscale pentru beneficiarii pensiilor de serviciu.

Această incertitudine poate conduce la o interpretare variabilă și subiectivă a legii fiscale și poate crea confuzie atât pentru contribuabili, cât și pentru autoritățile fiscale. Mai mult, poate duce la riscul apariției litigiilor fiscale și a contestațiilor, deoarece diferiți beneficiari ai pensiilor de serviciu ar putea interpreta legea în moduri diferite.

Penalizare pentru cei cu un stagiul de cotizare de 25 de ani:

În plus, utilizarea unui stagiul de cotizare mai lung de 35 de ani pentru calculul contributivității este inechitabilă pentru cei care au efectuat doar un stagiul de cotizare de 25 de ani. Acest lucru implică o penalizare pentru cei care au contribuit mai puțin la sistemul de pensii și conduce la o distorsiune a drepturilor acestora.

Reamintim că modalitatea de stabilire a pensiei de serviciu este clar prevăzută în legea actuală, **fără a fi defalcată pe componente**, chiar dacă beneficiarul pensiei de serviciu a contribuit în decursul timpului din venitul încasat ca și indemnizație la fundamentarea bugetelor asigurărilor sociale, de sănătate, etc.

Defalcarea venitului constituit din pensie în două sau trei componente, care nu au legătură cu sumele ce pot fi apreciate potrivit principiului contributivității din sistemul public de pensii, va genera inechități între beneficiarii dreptului la pensie, partea considerată contributivă nefiind identică pentru toți magistrații (indemnizațiile au în vedere gradul profesional, funcția deținută și vechimea în profesie), astfel că și **impozitul va fi diferit**.

Pe de altă parte, prin defalcarea – în mod nelegal spunem noi – pe trei componente a pensiei unice de serviciu, nu se stabilește un prag cert de impozitare – de tipul „treaptă” de impozitare, ci în fapt **este redus cuantumul pensiei în plată, cu evidentă trimitere doar înspre categoria pensiilor de serviciu ale magistraților**, reducere mascată de dispoziția de impozitare cu 15% a părții ce depășește contributivitatea pentru toate categoriile de pensii de serviciu.

Este fals să se aprecieze că „defalcarea” pensiei de serviciu în trei componente permite o impozitare progresivă. **Impozitarea progresivă presupune stabilirea unor praguri ale venitului de la care se majorează contribuția către stat, prag care trebuie să aibă același nivel pentru toți destinatarii legii, indiferent de părțile componente ale venitului.**

Apreciem că și „compensația” ce poate fi acordată de către stat are tot caracterul juridic al venitului rezultat din pensie, astfel că stabilirea unei alte modalități de impozitare a acesteia, alta decât cea prevăzută pentru restul pensiilor din sistemul public de pensii, are caracterul unei exproprieri, fără indicarea însă și a unei cauze de utilitate publică.

Că „taxele” ce se doresc a fi impuse, având ca prag de la care se vor calcula 2 categorii de venituri (venitul mediu net și venitul mediu brut pe economie), nu sunt și nu pot fi considerate „impozit”, rezultă din aceea că nu se modifică dispozițiile art. 64 din Codul fiscal, în sensul indicării altor procente de impozitare, altele decât cel legal de 10%.

3. Art. 101 din Codul fiscal, astfel cum este modificat prin dispozițiile art. XVIII (alin. 6, 7 și 8) încalcă dispozițiile art. 44 alin. 1 – 4 și art. 147 alin. 2 și 4 din Constituția României.

În condițiile în care Statul nu execută la timp hotărârile judecătorești intrate în puterea lucrului judecat, eșalonând chiar și plata drepturilor salariale restante, stabilirea unor așa numite cote de impozitare de 10%, 15% și 20% doar cu privire la *diferențele de venituri din pensii stabilite pentru perioade anterioare, conform legii*, încalcă dreptul de proprietate de care se bucură beneficiarul legii.

Întârzierea voită a plății drepturilor salariale și a diferențelor de venituri din pensii, justificată sau nu din punct de vedere economic dar nu din perspectivă constituțională, cu consecința aplicării unor alte tranșe de impozit decât cele care se cuveneau și care împart efectiv venitul ce trebuia obținut prin raportare la data plății, are ca efect încălcarea dispozițiilor art. 44 alin. 1 - 4 din Constituția României.

De asemenea, dispozițiile noului art. 101 din Codul fiscal – art. XVIII din Legea supusă criticilor prezente – încalcă dispozițiile art. 147 alin. 2 și 4 din Constituția României. Vă rugăm să observați că în forma transmisă inițial la controlul de constituționalitate se propunea un nivel de impozitare de 15%, care însă a fost considerat neconstituțional de Curtea Constituțională pentru faptul că norma care prevedea acest impozit nu era suficient de clară, fiind astfel contrară art. 1 din Constituție, iar nu pentru cuantumul impozitului stabilit.

Sub acest din urmă aspect, Curtea Constituțională a reținut doar că **impozitarea nu poate avea un caracter sancționator, pentru că se ajunge practic la o regândire și o restructurare indirectă a înseși bazei de calcul a pensiei de serviciu, care, astfel cum s-a arătat, trebuie să reflecte o valoare cât mai apropiată de cuantumul indemnizației aferente funcției deținute la momentul la care s-a realizat pensionarea. Or, dacă baza de calcul este un element ce ține de însăși asigurarea independenței sistemului judiciar, nu este admisibilă reducerea indirectă a acesteia prin reglementarea unor impozite care în final conduc la o altă valoare a pensiei decât cea comparabilă cu indemnizația unei persoane aflate într-o funcție similară celei din care s-a realizat pensionarea. Așadar, legiuitorul dispune de o marjă de apreciere în domeniul impozitării pensiilor cu condiția să nu încalce garanțiile atașate independenței sistemului judiciar, ceea ce înseamnă că în stabilirea regulilor și bazei de impunere trebuie să manifeste o diligență deosebită.**

Noile procente de impozitare, anume de 15% și de 20%, sunt stabilite cu încălcarea limitelor reexaminării stabilite prin Decizia CCR nr. 467/2023, fiind încălcate astfel dispozițiile art. 147 alin. 2 și 4 din Constituția României, dar și cu încălcarea art. 1 alin. 5 din Constituția României, în condițiile în care legiuitorul a înțeles să modifice dispoziții care nu au fost apreciate ca fiind neconstituționale, producând în fapt o modificare a legii în partea care nu a suferit critici de constituționalitate, legiferând în realitate, într-un nou sens.

Referitor la art.V nou introdus – recalcularea pensiilor în plată (denumită în noua reglementare actualizare)

Art.V. – „Prin derogare de la prevederile art.213 alin.(2) din Legea nr.303/2022, cu modificările și completările aduse prin prezenta lege, pentru persoanele care au decizii de pensionare sau îndeplinesc condițiile de pensionare până la data de 1 ianuarie 2024, precum și pentru persoanele în funcție la data intrării în vigoare a prezentei legi, pensiile de serviciu, inclusiv pensia de invaliditate și pensia de urmaș, se actualizează procentual ori de câte ori se majorează indemnizația de încadrare brută lunară pentru judecătorii sau procurorii în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad profesional. Actualizarea se realizează prin aplicarea, asupra cuantumului pensiei, a procentului de majorare a indemnizației de încadrare brute lunare pentru judecătorii sau procurorii în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad profesional. Cuantumul net al pensiei de serviciu actualizate nu poate depăși 100% din venitul net, la data actualizării, al unui judecător sau procuror în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad profesional, cu excepția pensiilor de serviciu ale persoanelor prevăzute la art. III alin.(2) și (3). Data actualizării, procentul de majorare a indemnizației de încadrare brute lunare și, după caz, venitul net la data actualizării al unui judecător sau procuror în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad profesional, se comunică Casei Naționale de Pensii Publice sau casei de pensii teritoriale ori sectoriale competente de către ordonatorii principali de credite implicați.”

Și această modificare legislativă încalcă dispozițiile:

Articolului 1 alin. 5 din Constituția României cu raportare la prevederile art. 6 și 7 alin. 4 din Legea nr. 24/2000;

Articolului 15 alin. 2 din Constituția României;
Articolului 124 alin. 3 din Constituția României;
Articolului 147 alin. 2 și 4 din Constituția României.

În sinteză:

Textul art. V încalcă obligația constituțională a Parlamentului de a aduce în concordanță legile cu hotărârile Curții Constituționale (decizia nr.467/2023), în detrimentul respectării principiilor constituționale și a securității juridice. Această conduită a Parlamentului, care nu reexaminează și nu ajustează actul normativ în concordanță cu decizia Curții Constituționale, contravine obiectivului legiferării, care este de a armoniza legislația cu hotărârile instanței constituționale, onform articolului 147 (2) din Constituție.

O astfel de normă trebuie să vizeze **inserarea principiului specific dreptului asigurărilor sociale de menținere în plată a cuantumului mai avantajos al pensiei, în ipoteza recalculării acesteia ca urmare a modificării cadrului legal.**

Amendamentul adoptat de Comisiile Camerei Deputaților în ceea ce privește articolul V la teza 1 și 3 - vă rugăm să observați că nu înlătură decât partial aspectele de neconstituționalitate constatate prin Decizia nr. 467/2023 a Curții Constituționale. Amendamentul propus/votat de camera deputaților este imprecis, neclar, în dezacord cu prevederile art. 6,7 din legea nr 24/2000:

„Prin derogare de la prevederile art.213 alin.(2) din Legea nr.303/2022, cu modificările și completările aduse prin prezenta lege, pentru persoanele care au decizii de pensionare sau îndeplinesc condițiile de pensionare până la data de 1 ianuarie 2024, precum și pentru persoanele în funcție la data intrării în vigoare a prezentei legi, pensiile de serviciu, inclusiv pensia de invaliditate și pensia de urmaș, se actualizează procentual ori de câte ori se majorează indemnizația de încadrare brută lunară pentru judecătorii sau procurorii în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad profesional.

Actualizarea se realizează prin aplicarea, asupra cuantumului pensiei, a procentului de majorare a indemnizației de încadrare brute lunare pentru judecătorii sau procurorii în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad profesional.

Cuantumul net al pensiei de serviciu actualizate nu poate depăși 100% din venitul net, la data actualizării, al unui judecător sau procuror în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad profesional, cu excepția pensiilor de serviciu ale persoanelor prevăzute la art. III alin.(2) și (3).

Data actualizării, procentul de majorare a indemnizației de încadrare brute lunare și, după caz, venitul net la data actualizării al unui judecător sau procuror în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad profesional, se comunică Casei Naționale de Pensii Publice sau casei de pensii teritoriale ori sectoriale competente de către ordonatorii principali de credite implicați.”

Dezvoltarea argumentelor:

I Prin Decizia nr. 467/2023 pronunțată în controlul a priori, Curtea Constituțională respinge cu fermitate ideea că prestațiile viitoare rezultate din decizia de pensionare pot fi considerate ca fiind efecte viitoare ale acesteia. Motivul acestui respingere este că modul de calcul al pensiilor reprezintă un element definitiv dobândit și consolidat la momentul emiterii deciziei de pensionare. Persoana care alege să se pensioneze o face ținând cont de condițiile și criteriile stabilite în lege la momentul respectiv. Succesiunea lunară a cuantumului pensiei nu poate fi considerată ca fiind un aspect în așteptare, care ar permite statului să adopte ulterior reglementări care să modifice modul de calcul al pensiei.

În consecință, Curtea constituțională reține în această decizie (pct.149,150) că drepturile legale dobândite anterior prin actul pensionării nu pot fi afectate de noile criterii sau condiții stabilite de către legiuitor cu privire la pensionare, care ar fi aplicate cu efecte retroactive asupra unei situații juridice deja definitiv consolidate prin actul pensionării.

În concluzie, Curtea Constituțională reține că recalcularea pensiilor aflate în plată, utilizând o formulă care diminuează baza de calcul avută în vedere la data dobândirii dreptului de pensie, aduce ca efect diminuarea drepturilor deja stabilite în plată ceea ce încalcă principiul securității juridice, în ceea ce privește neretroactivitatea legii, conform articolului 1, alineatele (3) și (5) coroborate cu articolul 15, alineatul (2) din Constituție.

Cu toate că Decizia Curții Constituționale nr. 467/2023 a clarificat, așadar, în mod limpede că modificările aduse Legii nr. 303/2022 contravin principiului neretroactivității legii civile, așa cum este prevăzut în articolul 15, alineatul 2 din Constituția României, în ceea ce privește relațiile juridice deja constituite în temeiul legii anterioare, Legea nr. 4/2023 fiind returnată pentru reexaminare de către forul legislativ, în cadrul articolului V, menționat mai sus, persistă prevederi care încalcă în mod evident principiul neretroactivității legii civile și principiul independenței magistratului, așa cum sunt enunțate în articolul 15, alineatul 2 și articolul 124, alineatul 3 din Constituție.

Cu privire la efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 467/2023, susținem că, în cadrul procedurii de punere de acord a normei declarate neconstituțională cu decizia CCR anterior menționată, ”Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale”

Această obligație izvorăște direct din textul constituțional al art. 147 (2) și impune Parlamentului un rol activ în procesul de constituționalizare a normelor legale, în acord cu deciziile instanței constituționale. Într-o interpretare contrară ar însemna că, în aplicarea [art. 147 alin. \(1\), \(2\) și \(4\) din Constituție](#), legiuitorul, în cadrul procedurii de punere de acord a legii cu deciziile Curții Constituționale, are un drept de selecție cu privire la acestea, prin actul său decizional putând chiar să mențină în legislație norme afectate de vicii de neconstituționalitate, cum este cazul de față, fapt ce nu poate fi acceptat.

Or, așa cum statuează Curtea Constituțională prin decizia nr.466/2019 (pct.187,188) ”O astfel de conduită a Parlamentului ar anula însuși scopul legiferării, acela de a armoniza legislația cu deciziile Curții Constituționale, încalcând obligația constituțională consacrată de [art. 147 alin. \(2\) din Legea fundamentală](#). Or, în conformitate cu rolul Curții Constituționale și cu valențele controlului de constituționalitate, procesul de reexaminare a legii implică în mod obligatoriu o conduită loială din partea Parlamentului și o analiză aplicată și responsabilă a tuturor textelor declarate neconstituționale, prin raportare la considerentele deciziei.”

Astfel, în Decizia nr. 375/2005, lit. h), în care s-a analizat și constituționalitatea art. 72-80, art. 81 alin. 1 - 7 și art. 83 - 86 din Legea nr. 303/2004, Curtea Constituțională a stabilit că: „Noile reglementări nu pot fi aplicate cu efecte retroactive, respectiv, în privința cuantumului pensiilor anterior stabilite, ci numai pentru viitor, începând cu data intrării lor în vigoare”.

În același sens s-a pronunțat Curtea Constituțională și prin Decizia nr. 57/2006 care prevede că: „Aspectele referitoare la exercitarea dreptului la pensie și la alte forme de asistență socială se stabilesc prin lege și, prin urmare, este dreptul exclusiv al legiuitorului de a modifica sau completa legislația în materie și de a stabili data de la care operează recalcularea, însă orice prevedere nouă poate fi aplicată numai de la data intrării sale în vigoare, pentru a respecta principiul neretroactivității legii, consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție”

Pensiile, fie ele dintr-un sistem sau altul, reprezintă drepturi inalienabile acordate în funcție de munca prestată, cu caracter definitiv și neschimbabil. Acestea nu pot fi retroactiv diminuate, deoarece persoanele care au lucrat pentru a le obține au avut încredere în stat și în relațiile juridice care guvernează aceste drepturi, astfel încât nu mai au posibilitatea de a-și schimba cursul vieții pentru a obține alte beneficii pecuniare.

În plus, dacă s-ar accepta principiul că pensiile pot fi afectate într-o anumită măsură, atunci legiuitorul ar avea posibilitatea de a interveni oricând și în orice mod, încalcând principiul neretroactivității, sub pretextul considerațiilor politice la un moment dat. Este important de menționat că reducerea sau eliminarea pensiilor de serviciu în viitor nu are justificare constituțională sau

economică obiectivă, ci este o chestiune cu caracter politic, deoarece sumele alocate magistraților în calitate de pensie reprezintă o parte infimă din bugetul statului și sunt insignifiante în comparație cu importanța menținerii independenței sistemului judiciar.

Textul art. V care stabilește că quantumul net al pensiilor de serviciu actualizate nu poate depăși 100% din venitul net al unui judecător sau procuror în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad profesional, este incompatibil cu Decizia Curții Constituționale nr. 467/2023 pentru următoarele argumente:

Conform deciziei CCR, modul de calcul al pensiilor este un element definitiv dobândit și consolidat la momentul emiterii deciziei de pensionare. Ceea ce urmează ulterior, cum ar fi actualizarea pensiilor, nu poate fi considerat un efect viitor al pensionării, ci un aspect care derivă din condițiile stabilite în momentul dobândirii dreptului de pensie. Astfel, introducerea unei limite care să restricționeze quantumul net al pensiilor de serviciu actualizate constituie o încălcare a drepturilor dobândite anterior, în contradicție cu principiul neretroactivității legii civile.

De asemenea, limitarea quantumului net al pensiilor de serviciu actualizate la 100% din venitul net al unui judecător sau procuror în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad profesional, are ca rezultat diminuarea drepturilor legale dobândite anterior din actul pensionării. Aceasta constituie o modificare retroactivă a condițiilor de pensionare, ceea ce este incompatibil cu decizia CCR care subliniază că noile criterii sau condiții stabilite de legiuitor nu pot fi aplicate cu efecte retroactive asupra situației juridice definitiv consolidate prin actul pensionării.

Nu în ultimul rând, introducerea unei limite pentru actualizarea pensiilor de serviciu crează incertitudine și lipsă de previzibilitate în ceea ce privește quantumul pensiilor pentru cei care se află în procesul de pensionare sau care au deja beneficiat de acest drept. Acest aspect constituie o încălcare neechivocă a principiului securității juridice.

Art. V încalcă principiul securității juridice și al obligativității deciziilor Curții Constituționale în procesul de legiferare și pentru faptul legislatorul nu a introdus în conținutul normei juridice dispoziții privind respectarea după procesul de recalculare a drepturilor dobândite ale beneficiarilor pensiilor de serviciu.

O astfel de normă existentă în legislația celorlate categorii profesionale, precum și în legislația de drept comun trebuie să vizeze **inserarea principiului specific dreptului asigurărilor sociale de menținere în plată a quantumului mai avantajos al pensiei, în ipoteza recalculării acesteia ca urmare a modificării cadrului legal.**

Introducerea acestei mențiuni ar asigura respectarea drepturilor dobândite ale beneficiarilor pensiilor de serviciu, ar elimina incertitudinea și ar asigura coerența și consistența legii în ceea ce privește calculul și actualizarea acestor pensii. De asemenea, ar contribui la securitatea juridică și ar asigura un tratament echitabil pentru toți beneficiarii acestor pensii.

Din această perspectivă rezultă un alt aspect, care însă nu a fost analizat de legiuitor și care ar impune o modificare, separată, a Statutului magistratului, care să aibă în vedere activitatea efectiv jurisdicțională care impune acordarea dreptului la pensia de serviciu.

Vă rugăm să observați că pensia, orice natură ar avea, este echivalentă cu o obligație civilă, prin care statul, se obligă la o prestație de natură pecuniară în favoarea unei persoane, cu respectarea reglementărilor legale în vigoare la momentul pensionării. Această prestație este acordată în temeiul activităților anterioare ale persoanei respective, avându-se în vedere specificul activității, restricțiile determinate de statutul deținut, etc. în funcție de actele normative în vigoare la data pensionării.

Pensionarea se translatează în similaritatea unui contract civil, pentru că beneficiarul are dreptul să accepte pensionarea sau să continue activitatea, în special în cazul pensionării anticipate. Beneficiarul pensiei anticipate are în vedere anumite avantaje, în special quantumul pensiei, acestea fiind avute în vedere de cei ce au ales pensionarea anticipată, mai ales magistrații, care nu se mai pot reîntoarce în activitate pentru a completa vechimi și nici nu mai pot presta o activitate cu beneficii

pecuniare mai mari (avocatură, derulare de activități comerciale) pentru a putea ca la vârsta de pensionare să nu le mai fie necesară o pensie cu același nivel cu cel al salariului pentru un trai decent.

Împrejurarea că magistratul poate desfășura alte activități profesionale după accederea dreptului la pensie este corect, însă în realitate nu se regăsește decât în foarte puține cazuri, fiind dificil a identifica opțiuni financiare după parcurgerea a 25 ani de activitate jurisdicțională, în condițiile și interdicțiile deja recunoscute. De altfel, ca o paranteză, nu s-a realizat nicio evidență a situației magistraților sau a altor beneficiari de pensie de serviciu care ar profesa în alte domenii de activitate care le permit obținerea de venituri suplimentare pensiei de serviciu.

Normele ce reglementează un quantum al pensiei diferit poate fi instituit pentru persoanele care intră în sistem și care vor ști pe tot parcursul carierei lor care sunt drepturile de care se vor bucura la sfârșitul acesteia, alegând în cunoștință de cauză dacă doresc sau nu să respecte restricțiile impuse unor categorii profesionale, iar nu la sfârșitul acestei cariere, când deja au decizii de pensionare și deja au deciziile puse în plată, când nu mai au posibilitatea să schimbe nimic din situația trecută, în care aceștia au respectat toate incompatibilitățile și interdicțiile impuse.

Prin urmare, dispozițiile articolului V privind plafonarea quantumului pensiei la salariu în plată în momentul reactualizării pensiei, intervine în situația juridică deja născută cu consecința încălcării dispozițiilor art. 15 alin. 2 din Constituția României și articolului 147 alin. 2 și 4 din Constituția României – fiind nerespectate deciziile Curții Constituționale și limitele reexaminării legii - deja verificată sub acest aspect.

Totodată, Decizia nr. 873/2010 a Curții Constituționale statuează că orice modificare a pensiilor în plată ale magistraților, nesocotește principiul independenței justiției. Din modul de formulare a articolului V, nou introdus, reiese că dispoziția se aplică tuturor persoanelor care au decizii de pensionare (decizii în plată sau care nu sunt în plată)

Prin această decizie nr 873/2010, Curtea Constituțională a statuat că „Pensiile speciale, nefiind un privilegiu, ci fiind instituite de către legiuitor în considerarea unui anumit statut special al categoriei profesionale respective, pot fi eliminate doar dacă există o rațiune suficient de puternică spre a duce în final la diminuarea prestațiilor sociale ale statului sub forma pensiei.”

Or, în cazul de față, o atare rațiune nu există, întrucât reglementarea anterioară, de recalculare prin diminuare a pensiilor unor categorii de personal se baza pe o profundă criză economică. În condițiile actuale, în care s-au acordat chiar în luna iunie mărimi salariale consistente pentru o categorie profesională (personalul din educație) nu se poate spune că justificarea diminuării pensiilor în plată ale unor categorii profesionale s-ar face prin prisma unei crize economice, și nici nu se poate retroactiva cu unele norme prin prisma economisirii unor sume de bani necesare îndestulării altor interese, fiind evident că statul nu poate avea o atitudine duplicitară (prin încălcarea Constituției), ci trebuie identificate fonduri pentru toate măririle acordate prin legi.

În aceeași ordine de idei, amintim că magistrații, prin activitatea judiciară desfășurată, contribuie substanțial la bugetul consolidat al statului, din sumele încasate cu titlu de taxe de timbru sau cheltuieli judiciare nefiind acordate Justiției decât o mică parte pentru susținerea aparatului propriu.

Totodată, prin Decizia nr. 873/2010 anterior amintită, s-a reținut că Referitor la critica de neconstituționalitate privind încălcarea art. 124 alin. (3) din Constituție, Înalta Curte de Casație și Justiție consideră că Legea privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, prin eliminarea pensiei de serviciu a magistraților, contravine principiului independenței judecătorilor.

(...) atât independența justiției - componenta instituțională (conceptul "independenței judecătorilor" nereferindu-se exclusiv la judecători, ci acoperind sistemul judiciar în întregime), cât și independența judecătorului - componenta individuală, implică existența unor numeroase aspecte, cum ar fi: lipsa imixtiunii celorlalte puteri în activitatea de judecată, faptul că niciun alt organ decât instanțele nu poate decide asupra competențelor lor specifice prevăzute prin lege, existența unei proceduri prevăzute de lege referitoare la căile de atac ale hotărârilor judecătorești, existența unor

fonduri bănești suficiente pentru desfășurarea și administrarea activității de judecată, procedura de numire și promovare în funcție a magistraților și, eventual, perioada pentru care sunt numiți, condiții de muncă adecvate, existența unui număr suficient de magistrați ai instanței respective pentru a evita un volum de muncă excesiv și pentru a permite finalizarea proceselor într-un termen rezonabil, remunerare proporțională cu natura activității, repartizarea imparțială a dosarelor, posibilitatea de a forma asociații ce au ca principal obiect protejarea independenței și a intereselor magistraților etc.

Este indubitabil faptul că principiul independenței justiției nu poate fi restrâns numai la cuantumul remunerației (cuprinzând atât salariul, cât și pensia) magistraților, acest principiu implicând o serie de garanții, cum ar fi: statutul magistraților (condițiile de acces, procedura de numire, garanții solide care să asigure transparența procedurilor prin care sunt numiți magistrații, promovarea și transferul, suspendarea și încetarea funcției), stabilitatea sau inamovibilitatea acestora, garanțiile financiare, independența administrativă a magistraților, precum și independența puterii judecătorești față de celelalte puteri în stat. Pe de altă parte, independența justiției include securitatea financiară a magistraților, care presupune și asigurarea unei garanții sociale, cum este pensia de serviciu a magistraților.

În concluzie, Curtea constată că principiul independenței justiției apără pensia de serviciu a magistraților, ca parte integrantă a stabilității financiare a acestora, în aceeași măsură cu care apără celelalte garanții ale acestui principiu.

Atât în jurisprudența Curții Constituționale a României, cât și în jurisprudența altor Curți Constituționale s-a statuat că stabilitatea financiară a magistraților reprezintă una dintre garanțiile independenței justiției.

Astfel, prin Decizia nr. 20/2000 referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a art. 41 alin. (2) din Legea privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și a dispozițiilor art. 198 din aceeași lege prin care a fost abrogat art. 103 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată, decizie publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 72 din 18 februarie 2000, Curtea a statuat că pensia de serviciu pentru magistrați, introdusă în anul 1997 prin efectul modificării și completării Legii nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, a fost instituită în vederea stimulării stabilității în serviciu și a formării unei cariere în magistratură. Conform reglementărilor menționate, pensia de serviciu se acordă la împlinirea vârstei de pensionare numai magistraților, care, în privința totalului vechimii lor în muncă, îndeplinesc condiția de a fi lucrat un anumit număr de ani numai în magistratură. Instituirea pensiei de serviciu pentru magistrați "nu reprezintă un privilegiu, ci este justificată în mod obiectiv, ea constituind o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigoarea statutului special căruia trebuie să i se supună magistrații". Astfel, acest statut special stabilit de Parlament prin lege este mult mai sever, mai restrictiv, impunând magistraților "obligații și interdicții pe care celelalte categorii de asigurați nu le au. Într-adevăr acestora le sunt interzise activități ce le-ar putea aduce venituri suplimentare, care să le asigure posibilitatea efectivă de a-și crea o situație materială de natură să le ofere după pensionare menținerea unui nivel de viață cât mai apropiat de cel avut în timpul activității." (...)

Totodată, prin aceeași decizie, Curtea a reținut că „rațiunile pe care se întemeiază prevederile din actele internaționale avute în vedere în considerentele anterioare ale acestei decizii se află în convergență cu dispozițiile art. 124 alin. (3) din Constituție, conform cărora „Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii”. Într-adevăr, „aceste dispoziții constituționale nu au un caracter declarativ, ci constituie norme constituționale obligatorii pentru Parlament, care are îndatorirea de a legifera instituirea unor mecanisme corespunzătoare de asigurare reală a independenței judecătorilor, fără de care nu se poate concepe existența statului de drept, prevăzută prin art. 1 alin. (3) din Constituție”. Așa fiind, Curtea a decis că abrogarea dispozițiilor de lege referitoare la pensia de serviciu a magistraților contravine și principiului stabilit prin art. 124 alin. (3) din Constituție.”

Curtea Constituțională din Letonia, prin Hotărârea din 18 ianuarie 2010, a declarat neconstituționale și inaplicabile anumite prevederi din Legea referitoare la puterea judiciară,

constatând că acestea contravin principiului independenței judecătorilor, consacrat prin art. 83 din Constituția letonă. Parlamentul - ținând cont de situația financiară a Letoniei și de angajamentele externe ale țării - a decis recalcularea salariilor judecătorilor, ceea ce ar fi condus la o scădere a cuantumului remunerației acestora. În acest sens, Curtea Constituțională a constatat că noțiunea de independență a judecătorilor include o remunerație adecvată, comparabilă cu prestigiul profesiei și cu scopul responsabilității lor. Luând în considerare statutul judecătorului, scopul remunerației judecătorilor este atât de a asigura independența, cât și de a compensa în mod parțial restricțiile impuse prin lege. Totodată, cerința asigurării unei remunerații adecvate pentru judecători este nu numai în conexiune cu principiul independenței judecătorilor, dar și cu cerințele de calificare și competență stabilite și cu interdicțiile impuse acestora.

Curtea Constituțională din Lituania, prin Hotărârea din 12 iulie 2001, a statuat că în statele democratice este acceptat faptul că judecătorul care trebuie să soluționeze litigiile din societate, inclusiv acelea între persoane fizice sau juridice și stat nu trebuie să aibă numai o înaltă calificare profesională și o reputație perfectă, dar trebuie să fie independent din punct de vedere material și trebuie să aibă un sentiment de siguranță cu privire la viitorul său. Statul are obligația de a stabili remunerația judecătorilor astfel încât să compenseze statutul, funcțiile și responsabilitățile acestora, iar menținerea remunerației judecătorilor este una dintre garanțiile independenței judecătorilor.

Curtea Constituțională din Cehia, prin Hotărârea din 14 iulie 2005, a reținut că în statele democratice securitatea financiară este recunoscută în mod clar ca unul dintre elementele esențiale care asigură independența judecătorilor.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu s-a pronunțat în mod expres asupra împrejurării dacă reducerea sau eliminarea pensiei de serviciu a magistraților ar contraveni principiului independenței judecătorului, însă, pornind de la prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la dreptul la un tribunal independent și imparțial, în Cauza Cooper contra Regatului Unit, 2003, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a decis că, pentru a stabili dacă un tribunal este independent, trebuie să fie luați în considerare următorii factori: modul de desemnare și durata mandatului membrilor ce-l compun; existența unei protecții adecvate împotriva presiunilor exterioare; posibilitatea de a se verifica dacă el prezintă sau nu aparența de independență”.

Având în vedere toate aceste considerente și ținând cont de jurisprudența Curții Constituționale referitoare la pensia de serviciu a magistraților, Curtea a constatat că statutul constituțional al magistraților - statut dezvoltat prin lege organică și care cuprinde o serie de incompatibilități și interdicții, precum și responsabilitățile și riscurile pe care le implică exercitarea acestor profesii - impune acordarea pensiei de serviciu ca o componentă a independenței justiției, garanție a statului de drept, prevăzut de art. 1 alin. 3 din Legea fundamentală, argumentele fiind aplicabile pe deplin și în cazul acestei reglementări, care nesocotește chiar limitele de reexaminare, astfel cum au fost trasate de Curtea Constituțională în decizia anterior menționată.

II. Observăm că articolul V este deficitar din perspectiva respectării dispozițiilor articolului 6 și articolului 7 alineatul 4 din Legea nr. 24/2000, deoarece normele sale sunt neclare și ambigue. Ca urmare, această deficiență conduce la încălcarea și a altor prevederi constituționale, cum ar fi articolul 1 alineatul 5, articolul 15 alineatul 2, articolul 124 alineatul 3, precum și articolul 147 alineatele 2 și 4 din Constituția României.

Vă rugăm să observați că modificarea recentă a articolului 213, alineatul 2 din Legea nr. 303/2022 constituie o încălcare a Statutului magistratului și afectează principiul independenței Justiției, conform Constituției, iar acest aspect a fost deja detaliat în Decizia Curții Constituționale nr. 467/2023.

Din perspectiva tehnicii de redactare a normelor juridice, constatăm că ori nu au fost înțelese considerentele Deciziei nr. 467/2023 a Curții Constituționale, ori nu se dorește respectarea

acestora, cu consecința încălcării, în ambele cazuri, a dispozițiilor art. 147 alin. 2 și 4 din Constituția României.

Normarea prin aceeași dispoziție legală a unor situații juridice diferite, cu privire la una dintre aceste situații Curtea Constituțională deja statuând că nu poate face obiectul unor reformări sub aspectul condițiilor de acordare, încalcă principiul neretroactivității legii civile prevăzut de art. 15 alin. 2 Constituția României, cu raportare la art. 6 și art. 7 alin. 4 din Legea nr. 24/2000.

În acest context, Curtea Constituțională a reținut că nu poate achiesa la ideea potrivit căreia prestațiile viitoare rezultate din decizia de pensionare reprezintă efecte viitoare ale acesteia, pentru că, în realitate, modul de calcul este un element definitiv dobândit și consolidat, iar prestațiile viitoare sunt realizate pe baza criteriilor avute în vedere la momentul emiterii deciziei. De altfel, persoana, în măsura în care optează pentru pensionare, o face în considerarea condițiilor existente și stabilite prin lege la acel moment. Succesivitatea lunară a cuantumului pensiei nu poate fi calificată ca fiind o chestiune pendinte, în virtutea căreia statul să se prevaleze de a adopta reglementări de natură să rezeze modul de calcul al pensiei, ci un drept dobândit în urma consolidării definitive a raportului juridic dintre stat și beneficiar. Ca atare, drepturile legal câștigate anterior din actul pensionării nu pot fi afectate (a se vedea mutatis mutandis Decizia nr. 120 din 15 februarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 204 din 26 martie 2007), iar noile criterii sau condiții stabilite de legiuitor în privința pensionării nu pot fi aplicate cu efecte retroactive unei situație juridice definitiv consolidate astfel cum rezultă din actul pensionării [Decizia nr. 375 din 6 iulie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 591 din 8 iulie 2005, pct. h)].

Prin urmare, actualizarea pensiei de serviciu aflate în plată la momentul intrării în vigoare a legii în aceeași modalitate prin care vor fi actualizate pensiile de serviciu după momentul intrării în vigoare a legii (cuantumul pensiei urmând a fi supus procesului plafonării), reprezintă o dispoziție cu efect retroactiv pentru pensiile aflate în plată și deciziile de pensionare deja emise, dar și pentru cei în funcție la data intrării în vigoare a legii propuse, adăugând la condițiile de pensionare deja cunoscute.

Astfel, potrivit par.157 din Decizia 456/2023, Curtea Constituțională a mai reținut că *art. 1 pct. 6 din lege înlocuiește actualizarea pensiei de serviciu în raport cu indemnizația de încadrare brută lunară pentru judecătorii sau procurorii în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad profesional, cu actualizarea să în funcție de indicele de inflație. Această reglementare urmează a se aplica în corelare cu art. XIII alin. (5) și (6) din lege, ceea ce generează, ca și în privința eliminării bonificației de 1% anterior analizată, aceleași probleme de constituționalitate raportat la art. 1 alin. (5) din Constituție. Mai mult, Curtea reține, că, din perspectiva securității juridice în cadrul sistemului judiciar, art. 1 pct. 6 din lege aduce în discuție o lipsă de previzibilitate a statutului juridic al persoanelor care, la data intrării în vigoare a legii, fac parte din sistemul justiției. Aceste persoane pierd un element al statutului lor consolidat la data intrării în profesie.*

În aceeași ordine de idei, învederăm că atâta vreme cât prevederile noului art. 213 alin. 2 din Legea nr. 303/2022 nu se vor aplica doar persoanelor care vor dobândi calitatea de magistrat după data intrării în vigoare a legii noi, ci și celor în funcție la data intrării în vigoare a legii dar care nu au decizii de pensionare emise sau nu îndeplinesc condițiile de pensionare la această dată, astfel încât era necesară doar o astfel de precizare în cuprinsul actului normativ, iar nu prevăzute derogări cum sunt cele cuprinse la art. V. Din această perspectivă apare ca evident că Forul legislativ înțelege că noile reguli ce se doresc a fi implementate nu pot fi impuse „la mijlocul jocului”, fiind necesară menținerea dispozițiilor actuale, în vigoare, cu privire la toți magistrații, iar noua reglementare, în ansamblul său, să fie aplicabilă persoanelor care vor dobândi calitatea de magistrat în viitor.

Prin includerea sintagmei „Cuantumul net al pensiei de serviciu actualizate nu poate depăși 100% din venitul net la data actualizării al unui judecător sau procuror în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad profesional” se ajunge la recalcularea pensiilor de serviciu actualizate, inclusiv sub cuantumul actual.

Or, aceasta este în contradicție cu par. 149 și par. 150 din Decizia CCR nr. 467/2023, iar având în vedere că această recalculare vizează beneficiari ai pensiei de serviciu din sistemul justiției coroborat cu faptul că este afectată o garanție a independenței justiției (pensia de serviciu) care a fost activată prin emiterea deciziei de pensionare, rezultă că garanția respectivă nu este efectivă (din moment ce poate fi supusă unor variațiuni care să îi diminueze puterea), fiind fragilizată în sine componenta instituțională a independenței justiției, ceea ce este contrar art. 124 alin. (3) din Constituție. (par. 151).

Pentru respectarea modului de calcul a pensiilor aflate în plată sau pentru care au fost emise decizii de pensionare trebuie menționat așa cum s-a procedat și în cazul celorlalte categorii profesionale beneficiare ale pensiilor de serviciu că „Dacă în urma recalculării/ actualizării rezultă un quantum al pensiei din sistemul public de pensii mai mic decât cel al pensiei de serviciu se va menține în plată acesta din urmă până când, din aplicarea formulei de calcul prevăzute de legislația privind sistemul public de pensii, rezultă un quantum al pensiei din sistemul public de pensii mai mare decât al pensiei de serviciu.”

În concluzie, în orice modalitate sunt înțelese, dispozițiile art. V nu respectă prevederile art. 147 alin. 2 și 4 din Constituția României și apar ca având un evident efect retroactiv pentru beneficiarii pensiei de serviciu, pentru persoanele care nu au pus în plată decizia de pensionare, dar și – cel puțin – pentru persoanele care se regăsesc în situațiile tranzitorii de la aplicarea prevederilor art. 211 alin. 1 din Legea nr. 303/2022.

Vă rugăm să observați că amendamentele propuse/votate în Camera Deputaților, care par a îndrepta criticile de constituționalitate ale articolului V, suferă de același viciu de redactare, nefiind explicată corespunzător sintagma: „...persoanele care au decizii de pensionare...”. Pentru acuratețe juridică se impunea ca textul articolului V ar fi trebuit să fie redactat în următoarea manieră: „... pentru persoanele beneficiare ale pensiei de serviciu, persoanele care au decizii de pensionare sau îndeplinesc condițiile de pensionare până la data de 1 ianuarie 2024, precum și pentru persoanele în funcție la data intrării în vigoare a prezentei legi...”

Prin analogie, aceeași modificare trebuia realizată și cu privire la dispozițiile art. III al 2: (2) Persoanele prevăzute la art. 211 alin. (1) din Legea nr. 303/2022, **care beneficiază de pensia de serviciu în baza Legii nr 303/2004 sau 303/2022, precum și persoanelor cărora le-au fost emise decizii de pensionare până la data intrării în vigoare a prezentei legi se consideră că îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru a beneficia de pensia de serviciu în quantumul stabilit prin aceste decizii potrivit reglementărilor anterioare intrării în vigoare a prezentei legi”**

Pentru motivele anterior expuse, vă rugăm să analizați asupra necesității sesizării Curții Constituționale în raport de criticile formulate.

